

FÖRDJUPNING

Ny befolkningsprognos påverkar prognosen för arbetsmarknaden på längre sikt

Konjunkturinstitutet använder Statistiska centralbyråns (SCB) befolkningsprognos för bland annat långsiktiga framskrivningar av olika arbetsmarknadsvariabler. I denna fördjupning presenteras hur den senaste befolkningsprognosen påverkar Konjunkturinstitutets bedömning av arbetskraften och jämviktsarbetslösheten fram till år 2022.

På lång sikt styrs BNP-tillväxten av ekonomins utbudssida. Den demografiska utvecklingen, det vill säga både befolkningens storlek och sammansättning, är då en viktig drivkraft. Demografin påverkar tillväxten i arbetskraften och antalet arbetade timmar. Tillsammans med produktivitetsutvecklingen är den demografiska utvecklingen därmed en central faktor för hur snabbt produktionen kan öka i ett långsiktigt perspektiv.

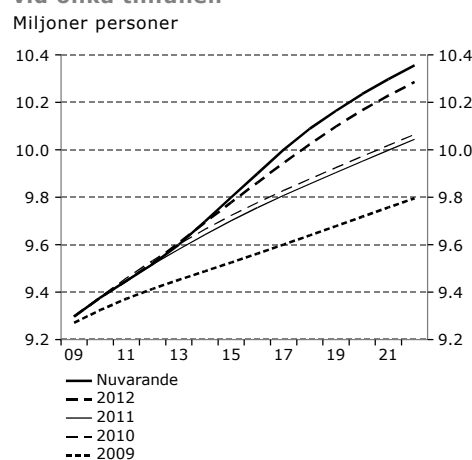
SNABBARE BEFOLKNINGSTILLVÄXT FÖRVÄNTAS

Konjunkturinstitutet använder sig av den demografiska modellen KAMEL, som baseras på SCB:s befolkningsprognos, för att göra framskrivningar av olika arbetsmarknadsvariabler.⁵⁷

I april publicerade SCB en ny befolkningsprognos. Enligt denna antas den totala befolkningen växa snabbare från år 2014 än tidigare prognostiserat.⁵⁸ Det är inte ovanligt att befolkningsprognosen revideras upp. Tvärtom har det skett de flesta gångerna de senaste åren, med något undantag (se diagram 59).

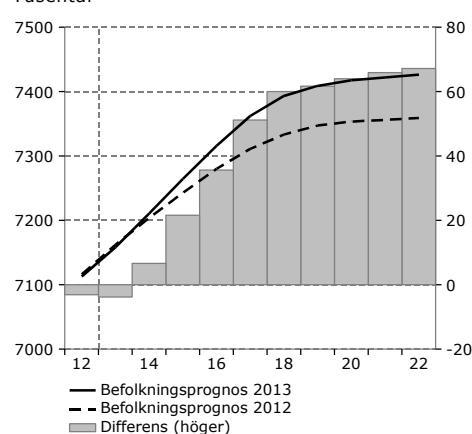
I den senaste prognosen är det till största delen befolknings-tillväxten bland personer i åldern 15–74 år som har reviderats upp. Det beror på att fler personer förväntas invandra de närmaste åren och det medför att år 2022 kommer antalet 15–74-åringar att vara ungefär 60 000 fler än i föregående prognos (se diagram 60).

Diagram 59 SCB:s befolkningsprognos vid olika tillfällen

Källa: SCB.

Diagram 60 Befolkningen 15–74 år

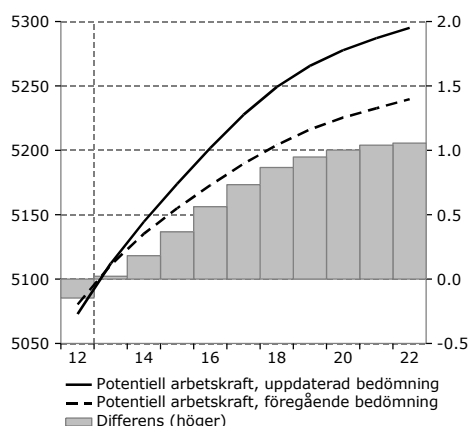
Källa: SCB.

⁵⁷ KAMEL skriver fram en rad variabler, till exempel arbetskraft och sysselsättning, med SCB:s befolkningsprognos utifrån ett givet startår. Arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden antas vara konstant över tiden för varje enskild grupp som framskrivningen görs för. Modellen fångar hur ändrad sammansättning av befolkningen i åldern 15–74 år påverkar arbetsmarknaden över tiden. För en närmare beskrivning, se bilaga 2 i "Sveriges ekonomi – ett långsiktsscenario fram till år 2035", Specialstudie nr 30, Konjunkturinstitutet.

⁵⁸ Se "Sveriges framtida befolkning 2013–2060", Statistiska meddelanden BE 18 SM 1301, Statistiska centralbyrån.

Diagram 61 Potentiell arbetskraft

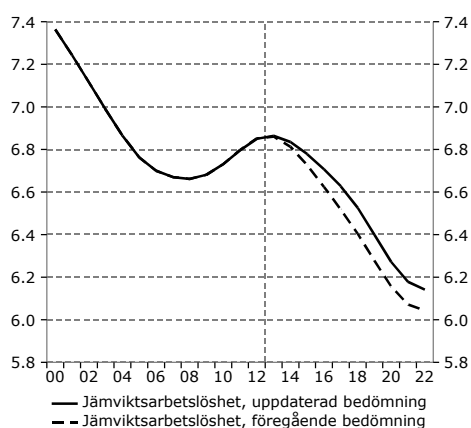
Tusental personer respektive procent

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 62 Jämviktsarbetslöshet

Procent av arbetskraften

Källa: Konjunkturinstitutet.

STÖRRE BEFOLKNING GER STÖRRE ARBETSKRAFT

Befolkningstillväxten och dess sammansättning är centrala för utbudet av arbetskraft på lång sikt. Framskrivningar i KAMEL visar att det demografiska tillskottet till potentiell arbetskraft uppgår till i genomsnitt 0,4 procent per år under perioden 2013–2022. Det är en snabbare tillväxt jämfört med framskrivningar baserade på 2012 års befolkningsprognos (se diagram 61). Detta innebär att potentiell arbetskraft blir ca 1 procent högre 2022. Det potentiella arbetskraftsdeltagandet, det vill säga antalet personer i arbetskraften som andel av befolkningen, blir däremot oförändrat som en följd av att både arbetskraften och befolkningen i åldern 15–74 har reviderats upp lika mycket.

JÄMVIKTSARBETSLÖSHETEN BLIR MARGINELLT HÖGRE

Befolkningens sammansättning kan också påverka nivån på jämviktsarbetslösheten till följd av att det finns skillnader i sökintensitet eller anställningsbarhet mellan olika grupper i befolkningen. Konjunkturinstitutet beaktar detta i bedömningen av jämviktsarbetslösheten genom att skriva fram jämviktsarbetslösheten med den demografiska utvecklingen.⁵⁹ Framskrivningarna i KAMEL visar att befolkningens sammansättning framöver höjer jämviktsarbetslösheten något jämfört med den tidigare bedömningen. Jämviktsarbetslösheten bedöms, med den nya befolkningsprognosen beaktad, uppgå till 6,1 procent 2022 (se diagram 62). Med hänsyn taget till osäkerheten i bedömningen av jämviktsarbetslösheten är revideringen liten.

Sammantaget blir potentiell sysselsättning, som utgör skillnaden mellan potentiell arbetskraft och jämviktsarbetslöshet, knappt 1 procent högre år 2022 till följd av den reviderade befolkningsprognosen.

⁵⁹ Utöver demografien påverkar även andra faktorer, så som effekter av tidigare genomförda reformer, nivån på jämviktsarbetslösheten på sikt. Se fördjupningen "Långsiktiga effekter på arbetsmarknaden av ekonomisk-politiska reformer" i *Konjunkturläget*, december 2011.

För en beskrivning av hur Konjunkturinstitutet bedömer nivån på jämviktsarbetslösheten, se kapitlet "Jämviktsarbetslöshetens bestämningsfaktorer och utveckling" i *Lönebildningsrapporten*, 2012.